

Άνθρωπος: μπορεί να γίνει κατά χάριν Θεός... (Άγγελος Αλεκόπουλος)

/ [Πεμπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Η Βιοηθική για να είναι αυθεντική ανθρώπινη ελπίδα και για να βοηθάει στη λύση των προβλημάτων και στην ορθή αντιμετώπιση των διλημμάτων που εγείρει η πρόοδος της επιστήμης θα πρέπει να μην είναι απλή θεραπευνίδα της ευημερίας. Θα πρέπει να δει τον άνθρωπο στην πραγματική διάσταση του και όχι αποκλειστικά και μονιστικά στη βιολογική του ύπαρξη. Ο άνθρωπος δεν είναι μόνο υλικό -σωματική οντότητα. Το πολυτιμότερο που έχει δεν είναι το σώμα, αλλά η αθάνατη

ψυχή που τον καθιστά ελεύθερο πρόσωπο, εικόνα του Θεού.

Η Ορθοδοξία με το ασκητικό της φρόνημα και την ησυχαστική παράδοση της βλέπει την μεγαλύτερη αξία του ανθρώπου στο ότι μπορεί να γίνει κατά χάριν Θεός. Σύμφωνα με τον Μητροπολίτη Εφέσου Χρυσόστομο, ο άνθρωπος «κρίνεται σαν συγκεκριμένο πρόσωπο..... σε σχέση με την εσχατολογική μετεξέλιξη του, κυρίως όταν θα έχει μεν αποθέσει το υλικοσωματικό στοιχείο του έμβιου είναι του, θα έχει όμως διατηρηθεί το γνώρισμα του ως προσώπου υπό το αθάνατο στοιχείο της ψυχής του. Είναι το στοιχείο εκείνο ακριβώς που θα έχει μεταβιβαστεί στην αιωνιότητα και θα εξακολουθεί να είναι το συγκεκριμένο πρόσωπο, που απλά μετάλλαξε την εδώ ζωή με την μετά θάνατο ζωή, το πρόσωπο που θα κριθεί την έσχατη ημέρα από τον Κύριο. Αυτό σημαίνει, ότι ζώντες και νεκρού ταυτίζονται στην ενιαία έννοια του ανθρώπινου προσώπου». Μέσα από την εσχατολογική θεώρηση της ζωής τα Βιοηθικά διλήμματα φωτίζονται διαφορετικά.[\[1\]](#)

Μέσα από μια ορθόδοξη βιοηθική προσέγγιση των πραγμάτων θα διαπιστώσουμε ότι ο άνθρωπος δεν περιορίζεται στα στεγανά όρια της επίγεια ζωής του, αλλά επεκτείνεται στην εσχατολογική του δόξα. Σε αυτή την περίπτωση μιλάμε για μια πνευματική και όχι εκκοσμικευμένη Βιοηθική.[\[2\]](#)

Στη χριστιανική και συγκεκριμένα στη νηπτική παράδοση ως τρόπος αντιμετώπισης του θανάτου προβάλλεται όχι η αποσιώπηση του ή η απώθηση του, άλλα η μνήμη του. Η μνήμη του θανάτου δεν βιώνεται ως απλή θύμηση του ότι θα πεθάνουμε, ως απλή δηλαδή ανάμνηση και συνείδηση της θνητότητας του ανθρώπου, αλλά ως ιδιαίτερη πνευματική αίσθηση και κατάσταση που εμπνέεται από τη χάρη του Θεού και τοποθετεί τον άνθρωπο μπροστά στην αιωνιότητα. Η συνειδητοποίηση αυτού του γεγονότος τον βοηθά να κινείται και να ενεργεί ως θνητός, να κατανοεί την φθαρτοτητά του. Η μνήμη του θανάτου πρέπει να βιώνεται ως πέρασμα σε μία άλλη ζωή και μπορεί να γίνει στάση ζωής.

Σήμερα όμως γίνεται προσπάθεια και δίνεται κατεύθυνση από τον πολιτισμό που ζούμε για έντονη λατρεία της ζωής και της υγείας, ο θάνατος και η αρρώστια βιώνονται με ιδιαίτερο τρόπο, ο οποίο εκφράζεται είτε με απεγνωσμένο αγώνα δρόμου για την διασωληνωμένη ζωή στην Μονάδα Εντατικής Θεραπείας είτε οδηγεί στη λύση του ήρεμου τέλους της ευθανασίας. Στην σημερινή εποχή δεν μιλάμε για μνήμη θανάτου αλλά για την αποσιώπηση, απώθηση και λησμονιά του. Ο τρόπος αντιμετώπισης του θανάτου ως επερχόμενου γεγονότος, τόσο για τον ίδιο τον άνθρωπο που οδεύει προς τα εκεί όσο και για τους οικείους του καθώς και για το ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό που εργάζεται στις Μ.Ε.Θ. θέτει αναπόφευκτα ένα αδήριτο ποιμαντικό πρόβλημα.[\[3\]](#)

Η θέση της Εκκλησίας μας σε όλα αυτά τα ευαίσθητα και πολυδιάστατα θέματα είναι σαφής, σε αντίθεση με τον ιατρικό κόσμο ο οποίος είναι ασαφής στον προσδιορισμό του εγκεφαλικού θανάτου και εξ αιτίας της καθημερινής προόδου της ιατρικής. Η Ορθόδοξη Εκκλησία οφείλει να κάνει την παρουσία της ακόμη πιο έντονη. Να είναι δίπλα στο ποίμνιο με αγάπη και υπομονή για την καθοδήγησή του και την ενημέρωσή του. Να επιδιώκει την από κοινού με τις επιστημονικές ομάδες συνεργασία και οριοθέτηση των ζητημάτων της Βιοηθικής.

«Ο κλωνισμός των αυτονόητων γύρω από την ίδια την ύπαρξη μέσα σε αυτόν αιώνα της τεχνολογικής επανάστασης και των εξελίξεων στην βιοϊατρικής και βιοτεχνολογίας- η δυνατότητα παρέμβασης στο γενετικό υλικό- μπορεί ν τροφοδοτήσει μια αφάνταστη δημιουργικότητα μα και να εκθρέψει, ταυτόχρονα, ανήμερους εφιάλτες. Αυτό το δίπολο έχει λάβει χώρα πολλές φορές, σε κομβικές περιόδους της ανθρώπινης ιστορίας. Μπροστά σε νέα δεδομένα, η εκκλησιαστική συνείδηση δεν μπορεί να έχει ετοιμοπαράδοτες απαντήσεις σαν να μπορούσε να τις ανασύρει από κάποιο σακούλι της παράδοσης. Αυτό που μπορεί, όμως, και πρέπει να έχει έτοιμα, είναι τα κριτήρια της, ώστε να μπορέσει να διαπλεχθεί με το απρόσμενο παρόν, να υπερασπιστεί την ανθρωπιά, να μαρτυρήσει τη σφραγίδα του Θεού πάνω στην κτίση και να αρνηθεί να καταντήσει κήρυκας του τρόμου και της απόγνωσης» .[\[4\]](#)

Συμπερασματικά μέσα στην πολύμορφη ιστορική όδευση και μπροστά στα νέα επιστημονικά δεδομένα, η Εκκλησία οφείλει να κρατά εναργές το όραμα της και να κομίζει μια σύστοιχη πρόταση ζωής, η Εκκλησία μας κατέχει την Ηθική και Ευαγγελική αλήθεια, με σαφείς θέσεις στα θέματα ζωής και θανάτου. Οι μαρτυρίες των εκκλησιαστικών Πατέρων και συγγραφέων, δεν αποτελούν κείμενα ουρανοκατέβατα, ούτε συνταγολόγια. Αντιθέτως, αυτό που αποδεικνύουν, είναι το γεγονός ότι οι αυθεντικές χριστιανικές παρουσίες ζουν την εκάστοτε εποχή τους, βιώνουν τις οδύνες της, κρίνουν τις αποστασίες της και κομίζουν μιαν αλλιώςτική νοηματοδότηση του ανθρώπινου βίου.[\[5\]](#) Από εκεί και πέρα όμως μόνο μέσω διαλόγου θα ορισθούν, από κοινού, τα ιατρικά, θεολογικά, νομικά, ηθικά και κοινωνικά όρια, ώστε να περιφρουρηθεί οποιοδήποτε επόμενο βήμα της επιστημονικής εξέλιξης. Μόνο τότε μπορεί να ισχύσει, «ο Θεός έδωκεν ανθρώποις επιστήμην ενδοξάζεσθαι εν τοις θαυμασίοις αυτού»[\[6\]](#).

[\[1\]](#) Μακάριου Γρινιεζάκη, Αρχιμανδρίτη του Οικουμενικού Θρόνου, Βιοηθικές θέσεις του Μητροπολίτη Γέροντος Εφέσου Χρυσόστομου, εκδόσεις Γρηγόρη 2014 , σελ.:57

[\[2\]](#) Μακάριου Γρινιεζάκη, Αρχιμανδρίτη του Οικουμενικού Θρόνου, Βιοηθικές θέσεις του Μητροπολίτη Γέροντος Εφέσου Χρυσόστομου, εκδόσεις Γρηγόρη , σελ.:79

[\[3\]](#) Ανέστης Γ. Κασελόπουλος, Εκ του Θανάτου εις την Ζωήν. Θεολογική προσέγγιση στις προκλήσεις της βιοηθικής, εκδόσεις Πουρνάρα, Θεσσαλονίκη 2009, σελ.: 139

[\[4\]](#) Θανάση Ν. Παπαθανασίου, «Ανάμεσα στην σφύρα του Βίου και στον άκμονα της Ηθικής» , περιοδικό Σύναξη , τεύχος 68, σελ.:3

[\[5\]](#) Θανάση Π. Παπαθανασίου, Κοινωνική Δικαίωση και Ορθόδοξη Θεολογία. Μια προκήρυξη, Αθήνα 2006, εκδόσεις Ακρίτας, σελ.:10

[\[6\]](#) Σοφία Σειράχ ΛΗ, Η Παλαιά Διαθήκη κατά τούς Εβδομήκοντα, έκδοση Αποστολικής Διακονίας της Εκκλησίας της Ελλάδος, σειρ.38,6, σελ.: 1137

Παρατήρηση: το παρόν κείμενο αποτελεί το τελευταίο μέρος της Διπλωματικής Εργασίας “Βιοηθικά προβλήματα στην Μονάδα Εντατικής Θεραπείας” που εκπόνησε ο κ. Άγγελος Αλεκόπουλος, στο πλαίσιο του προγράμματος “Σπουδές στην Ορθόδοξη Θεολογία” της Σχολής Ανθρωπιστικών Σπουδών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (ΕΑΠ), με επιβλέποντα καθηγητή τον κ. Νικόλαο Κόιο και την οποία η Πεμπτουσία δημοσίευσε με τη μορφή σειράς άρθρων.

[Δείτε το προηγούμενο άρθρο της σειράς κάνοντας κλικ **εδώ**](#)